

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 4114/22
18.9.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судије Сање Агатоновић, председника већа и судија Весне Секулић и Данице Косовац, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., ББ из ... и ВВ из ..., чији је заједнички пуномоћник Мијодраг Иванић, адвокат из Београда, Булевар војводе Мишића 43, против тужених Града Београда, са седиштем у Београду, Драгослава Јовановића 2, кога заступа Градско правобранилаштво Града Београда, Тиршова 3 и Градске општине Вождовац, Београд, Устаничка 53, коју заступа Градско правобранилаштво Града Београда – Одељење за Градске општине Вождовац, Раковица и Чукарица, са седиштем у Београду, Устаничка 53, ради исплате накнаде за фактичку експропријацију, одлучујући о жалбама тужилаца и тужених изјављеним против пресуде Другог основног суда у Београду П 3796/20 од 11.5.2022. године, у седници већа одржаној дана 18.9.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба туженог Града Београда и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Другог основног суда у Београду П 3796/20 од 11.5.2022. године, у другом ставу изреке у односу на туженог Град Београд.

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужене Градске општине Вождовац и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Другог основног суда у Београду П 3796/20 од 11.5.2022. године у првом ставу изреке.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Другог основног суда у Београду П 3796/20 од 11.5.2022. године, у другом ставу изреке у односу на тужену Градску општину Вождовац, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена Градска општина Вождовац да тужиоцима АА, ББ и ВВ, свима из ..., по основу фактичке експропријације дела катастарске парцеле број ... у површини од 223 м2, уписане у лист непокретности број ... КО ..., солидарно са туженим Градом Београдом исплати по 1/3 износа од укупно 1.694.800,00 динара, односно да сваком тужиоцу солидарно са туженим Градом Београдом исплати износ од по 564.933,00 динара са законском затезеном каматом од дана пресуђења 11.5.2022. године до исплате.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима садржано у петом ставу изреке пресуде Другог основног суда у Београду П 3796/20 од 11.5.2022. године, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени Град Београд да тужиоцима АА, ББ и ВВ, свима из ... на име накнаде трошкова првостепеног поступка солидарно исплати износ од 387.548,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате у року од 15 дана од пријема ове пресуде.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима садржано у петом ставу изреке пресуде Другог основног суда у Београду П 3796/20 од 11.5.2022. године, тако што се **ОБАВЕЗУЈУ** тужиоци АА, ББ и ВВ, сви из ... да као солидарни дужници туженој Градској општини Вождовац на име накнаде трошкова првостепеног поступка исплате износ од 61.500,00 динара у року од 15 дана од пријема ове пресуде.

УКИДА СЕ пресуда Другог основног суда у Београду П 3796/20 од 11.5.2022. године у четвртом ставу изреке.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужиоци АА, ББ и ВВ, сви из ... да као солидарни дужници туженој Градској општини Вождовац из Београда накнаде трошкове другостепеног поступка у износу од 18.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате у року од 15 од дана пријема ове пресуде.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев тужилаца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Првим ставом изреке побијане пресуде одбијен је као неоснован приговор пресуђене ствари. Другим ставом изреке обавезани су тужени да тужиоцима по основу фактичке експропријације дела катастарске парцеле број ... у површини од 223 м², уписане у лист непокретности бр. ... КО ..., солидарно исплате по 1/3 износа од укупно 1.694.800,00 динара, односно да сваком тужиоцу солидарно исплате износ од по 564.933,00 динара са законском затезном каматом од дана пресуђења 11.5.2022. године до исплате. Трећим ставом изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев у делу којим је тражено да тужени тужиоцима солидарно исплате законску затезну камату на досуђени износ од по 564.933,00 динара за период од 17.1.2019. године до 10.5.2022. године. Четвртим ставом изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се обавезу тужени да тужиоцима солидарно по основу фактичке експропријације дела катастарске парцеле број ... у површини од 223 м², уписане у лист непокретности бр. ... КО ... исплате износ од 1.694.800,00 динара са законском затезном каматом од 17.1.2019. године до исплате. Петим ставом изреке обавезани су тужени да тужиоцима солидарно накнаде трошкове парничног поступка у износу од 577.988,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Благовремено изјављеним жалбама парничне странке су првостепену пресуду побијале и то тужиоци у четвртом ставу изреке због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, а тужени из свих разлога

прописаних чланом 373 став 1 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС” бр. 72/11...18/20) и то тужени Град Београду у другом и петом ставу изреке, а тужена Градска општина Вождовац у првом, другом и петом ставу изреке. Тужена Градска општина Вождовац је трошкове другостепеног поступка тражила и определила.

Тужиоци су доставили одговор на жалбе тужених, а трошкове другостепеног поступка су тражили и определили.

Испитујући правилност првостепене пресуде у побијаном делу, сагласно овлашћењима прописаним чланом 386 Закона о парничном поступку, другостепени суд је оценио да је жалба тужилаца основана, жалба туженог Града Београда неоснована, а жалба тужене Градске општине Вождовац делимично основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачке 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку на које другостепени суд пази по службеној дужности сходно члану 386 став 3 истог закона. Противно жалбеним наводима тужених побијана пресуда у ожалбеном делу садржи јасне и непротивречне разлоге о свим одлучним чињеницама, тако да се законитост и правилност исте могу испитати, због чега се неосновано указује на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању тужиоци су у листу непокретности број ... КО ... уписани као сувласници са уделом од по 1/3 идеална дела на кат.парц. Број ..., површине 1523 м², као правни следбеници покојног ГГ који је ову парцелу стекао на основу решења Народне Републике Србије - Народног Одбора Општине Вождовац - Одељења за привреду број 12764 од 6.12.1956. године, које је постало правноснажно дана 20.12.1978. године, а исправљено закључком Општинског секретаријата за урбанизам, Комунално-грађевинске и стамбене послове општине Вождовац у Београду број IV 463-376/90 од 6.12.1990. године. Наведена парцела била је одузета правном претходнику тужилаца у складу са Законом о расправљању имовинских односа насталих самовласним заузећем земљишта у друштвеној својини, али је одлука о одузимању – решење од 17.4.1963. године којим је парцела одузета поништена пресудом Врховног суда Србије У 5010/64 од 25.6.1965. године и решењем Одељења за имовинскоправне послове Секретаријата за финансије Скупштине Града Београда број 7839/2-65 од 9.11.1965. године. Међу парничним странкама није било спорно да предметна парцела никада није формално експроприсана, а на основу налаза и мишљења вештака за област геодезије од 24. новембра 2021. године следи да је парцела ... КО ... заузета у југозападном делу од стране улице ... у површини од 77 м² и у северноисточном делу од стране улице ...у површини од 146 м², те да укупна површина заузећа катастарске парцеле ... КО ... од стране улице ... и улице ... износи 223 м². Према извештају пореске управе тржишна вредност градског грађевинског земљишта на тој локацији износи 7.600,00 динара по метру квадратном, па тржишна вредност укупно заузете површине износи 1.694.800,00 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, разматрајући најпре приговор пресуђене ствари истакнут од стране тужене Градске општине Вождовац, првостепени

суд је оценио да је наведени приговор неоснован стога што је решење Одељења за финансије Скупштине општине Вождовац у Београду од 6.4.1965. године којим је правном претходнику тужилаца одређена накнада за одузету кат.парц. ... КО ... у површини 1523м² у износу од 106.600,00 динара поништено у управном поступку, па су самим тим поништене и последице решења од 6.4.1965. године и због чега су тужиоци били дужни да врате примљену накнаду, а уколико накнада није враћена иста може бити предмет другог спора. У овом спору тужиоци потражују исплату накнаде за фактичку експропријацију предметне парцеле која тужиоцима никада није исплаћена, па нема идентитета предмета спора због чега је приговор пресуђење ствари неоснован у односу на решење Општине Вождовац о исплати накнаде од 6.4.1965. године.

Првостепени суд је разматрајући приговор недостатка активне легитимације оценио да је исти неоснован, с обзиром да су тужиоци сувласници са обимом удела од 1/3 идеална дела на парцели која је фактички заузета, а тужена Општина Вождовац осим што је током првостепеног поступка истицала да је погрешна укњижба тужилаца као сувласника, јер је парцела одузета и за исту исплаћена накнада, доказе којим би оспорила право својине тужилаца није доставила. Напротив, из приложених доказа следи да је правном претходнику тужилаца (сада покојном ГГ) решењем Народне Републике Србије - Народног одбора Општине Вождовац - Одељење за привреду број 12764 од 6.12.1956. године које је постало правноснажно дана 20.12.1978. године - признато право својине на предметној парцели, па су тужиоци као власници исте чије је право својине уписано у јавном регистру непокретности активно легитимисани да потражују накнаду.

Првостепени суд је оценио да је неоснован приговор недостатка пасивне легитимације туженог Града Београда, будући да се предметна парцела тужилаца користи као улица, па је тужени Град Београд пасивно легитимисан сходно члану 2 и 10 став 2 Закона о јавној својини и Статуту града Београда ("Службени лист града Београда 60/19) којим је прописано да су у јавној својини града Београда добра у општој употреби на територији града, што су између осталог и општински путеви, некатегорисани путеви и улице. Полазећи од одредби члана 8 став 2 тачка 20 и став 3 Закона о главном граду којим је прописано да је Град Београд надлежан за спровођење поступка експропријације, а да ће се статутом града утврдити подела послова између Града и Градских општина у извршавању те надлежности, те да је чланом 77 став 1 тачка 10 Статута града Београда прописано да Градска општина спроводи поступак по захтеву за експропријацију на свом подручју у складу са законом којим се уређује поступак експропријације, првостепени суд је закључио да је сходно наведеним одредбама неоснован и приговор недостатка пасивне легитимације на страни тужене Градске општине Вождовац, те да су тужени солидарно одговорни за накнаду због фактичке експропријације дела спорне катастарске парцеле. Дакле, тужени су као крајњи корисници експропријације који су привели намени део парцеле у власништву тужилаца и од исте формирали улицу као јавно добро чиме је право својине тужилаца на том делу парцеле престало, дужни да тужиоцима као солидарни дужници исплате накнаду за експропријацију земљиште сходно члановима 1, 8, 9, 11, 12 и 42 Закона о експропријацији.

Разматрајући истакнути приговор застарелости потраживања тужилаца,

првостепени суд је оценио да је исти неоснован, стога што у конкретном случају формално решење о експропријацији никада није ни било донето, па није почео да тече ни рок од ког се рачуна застарелост права на накнаду у смислу члана 371 Закона о облигационим односима.

Тужиоцима као сувласницима на предметној парцели са по 1/3 удела припада по 1/3 износа од укупног новчаног износа од 1.694.800,00 динара, односно сваком тужиоцу припада износ од по 564.933,00 динара на име накнаде по основу фактички експроприсане имовине, са законском затезном каматом почев од 11.5.2022. до исплате сходно члану 189 Закона о облигационим односима, због чега је и одбијен тужбени захтев за исплату законске затезне камате почев од 17.1.2019. до 10.5.2022. године.

Како тужиоци нису солидарни повериоци, већ сваком од тужилаца припада по 1/3 од укупног износа накнаде, првостепени суд је имајући у виду формулацију тужбеног захтева којим је тражено да се обавезу тужени да солидарно исплате тужиоцима 1.694.800,00 динара, наведени захтев одбио као неоснован одлуком садржаном у четвртом ставу изреке побијане пресуде.

Према оцени Апелационог суда у Београду, првостепени суд је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање правилно применио материјално право дајући за своју одлуку у потврђујућем делу разлоге које у целости прихвата и другостепени суд и сходно члану 396 став 2 Закона о парничном поступку, на исте упућује.

Неосновано се жалбом тужене Градске општине Вождовац побија правилност одлуке којом је као неоснован одбијен приговор пресуђене ствари, тврдњом да је о захтеву тужилаца одлучено у управном поступку исплатом накнаде за национализовано грађевинско земљиште, с обзиром да је изнете наводе жалбе тужена Градска општина Вождовац истицала и током првостепеног поступка, а исти су правилно оцењени као неосновани. Наиме, током првостепеног поступка није пружен доказ да је за спорну катастарску парцелу донето решење о изузимању из поседа ранијих сопственика национализованог грађевинског земљишта у КО ..., нити се чак у изреци решења СО Вождовац од 17.2.1964. године које је тужена Градска општина Вождовац, противно члану 372 Закона о парничном поступку доставила тек уз жалбу као доказ својих тврдњи - предметна катастарска парцела не наводи. Осим тога, правилано је првостепени суд закључио да у конкретном случају нема идентитета захтева, нити чињеничних навода да би се сматрало да је у управном поступку решено о захтеву тужилаца.

Неосновано се жалбом туженог Града Београда указује на погрешну примену материјалног права код оцене приговора недостатка пасивне легитимације указивањем да тужени Град Београд није пасивно легитимисан, тврдњом да је чланом 26 став 1 тачка 2 Статута Града Београда, између осталог, овлашћен да уређује и обезбеђује обављање послова који се односе на изградњу, реконструкцију, одржавање и управљање општинским путевима и улицама, те да је у конкретном случају тужени Град Београд поступао у складу са наведеном одредбом - тако што је наведене задатке поверио јавном предузећу "Београдпут" и "Путеви Београда".

Према члану 58 став 2 Устава Републике Србије до дозвољеног одузимања права својине које не представља повреду права на имовину може доћи под кумулативно испуњеним условима: да је исто учињено у јавном интересу утврђеном на основу закона и да је учињено уз накнаду која не може бити нижа од тржишне.

Према одредби члана 10 став 2 Закона о јавној својини (“Службени гласник Републике Србије” број 72/11), коју је првостепени суд противно жалбеним наводима туженог Града Београда правилно применио при оцени пасивне легитимације тог туженог, добрима у општој употреби у јавној својини у смислу тог закона сматрају се оне ствари које су због своје природе намењене коришћењу свих и које су као такве одређене законом (јавни путеви, јавне пруге, мостови и тунели на јавном путу, пружи или улици, улице, тргови, јавни паркови, гранични прелази и друго). Према ставу 7 истог члана добра у општој употреби су у својини Републике Србије, изузев путева другог реда који су у својини аутономне покрајине на чијој се територији налазе, као и изузев некатегорисаних путева, општинских путева и улица и тргова и јавних површина који су у својини јединице локалне самоуправе на чијој се територији налазе.

У конкретном случају, спорно земљиште чији су тужиоци власници фактички је приведено јавној намени и користи се као улица – укупно 223m² парцеле тужилаца заузето је Улицом ... и Улицом ... у ..., па стога наведено земљиште од момента фактичког привођења јавној намени по сили закона постаје имовина у јавној својини. Зато је тужени Град Београд имао обавезу да земљиште које је постало средство у јавној својини експропише од тужилаца, ради његовог привођења намени и да за исто исплати одговарајућу накнаду, што није учинио.

Предметно земљиште је фактички приведено намени с обзиром на то да се користи као улица – јавни пут (члан 2 тачка 2 Закона о јавним путевима). На тај начин извршена је фактичка експропријација која управо и настаје када се на земљишту граде путеви, инфраструктурни и други објекти у јавном интересу, иако не постоји решење о експропријацији земљишта, односно његовом изузимању из поседа. Стога тужиоци као власници тог земљишта не могу трпети штетне последице зато што надлежни орган није спровео управни поступак и донео решење о експропријацији које би било основ за исплату новчане накнаде.

Пошто је несумњиво утврђено да се катастарска парцела чији су тужиоци сувласници користи као улица, тужени Град Београд је одговоран и пасивно легитимисан у овој парници на основу члана 10 став 2 и члана 7 Закона о јавној својини, јер су улице јавно добро у општој употреби и у својини су јединица локалне самоуправе на чијој се територији налазе. Због тога наводи жалбе туженог да тужени суштински радове на изградњи наведених улица није изводио, већ да је њихово извођење поверио јавном предузећу које је основао, немају утицај на правилност пресуде у побијаном делу другог става изреке који се односи на одговорност Града Београда да тужиоцима исплати тражену накнаду.

Процена тржишне вредности непокретности коју врши Пореска управа у смислу члана 42 став 2 Закона о експропријацији, представља најнижи износ накнаде за експрописану непокретност, па је правилан и закључак првостепеног суда да

тужиоцима припада тржишна накнада према процени Пореске управе, па накнада досуђена побиганом пресудом успоставља правичну равнотежу између интереса лица чија је својина одузета и јавног интереса.

На основу изложеног, а применом одредбе члана 390 у вези са чланом 387 став 1 тачка 2 и члана 401 тачка 2 Закона о парничном поступку одлучено је као у првом и другом ставу изреке ове пресуде.

Међутим, жалбом тужене Градске општине Вождовац основано се указује на погрешну примену материјалног права приликом оцене пасивне легитимације тог туженог.

Наиме, околност да је у надлежности Градске општине Вождовац да спроводи поступак фактичке експропријације, а код свих разлога изнетих у прилог основаности захтева и постојања пасивне легитимације Града Београда као носиоца јавне својине на предметном добру у јавној својини – да је улица у чији састав су ушли и делови парцеле у власништву тужилаца у јавној својини Града Београда, то тужена Градска општина Вождовац није пасивно легитимисана за тражену накнаду тржишне вредности повређених имовинских права тужилаца.

На основу изложеног, применом одредбе члана 394 тачка 4 у вези са чланом 387 став 1 тачка 5 Закона о парничном поступку првостепена пресуда је преиначена и донета одлука садржана у трећем ставу изреке ове пресуде којом је као неоснован одбијен тужбени захтев у односу на тужену Градску општину Вождовац.

Основано се жалбом тужилаца указује да тужиоци нису захтевали да се тужиоцима као солидарним повериоцима исплати захтевана накнада за фактичку експропријацију, с обзиром да према стању у списима из поднеска тужилаца од 22.12.2021. године којим је коначно опредељен тужбени захтев, јасно произлази да су тужиоци тужбеним предлогом тражили да се тужени као солидарни дужници обавезу на исплату тражене накнаде. Како је првостепени суд стога доношењем одлуке у побиганом четвртном ставу изреке прекорачио тужбени захтев - тиме што је одлучивао више од онога што је тражено, другостепени суд је применом одредбе члана 393 став 1 Закона о парничном поступку првостепену пресуду укинуо у делу у коме је тужбени захтев прекорачен одлуком садржаном у шестом ставу изреке ове пресуде.

Како се на тужилачкој страни ради о активним формалним супарничарима, а сваки супарничар у парници је према члана 209 Закона о парничном поступку самостална странка, то се вредност предмета спора која је меродавна за одлуку о трошковима поступка сходно члану 28 став 2 истог закона - одмерава према највишем досуђеном износу - у конкретном случају иста су подједнака за све тужиоце по 564.933,00 динара, који износ представља и вредност спора, па се не може као правилан прихватити став првостепеног суда да је вредност спора збир потраживања сва три тужиоца, због чега је одлука о трошковима донета погрешном применом материјалног права.

На основу изложеног, применом члана 401 тачка 3 у вези са чланом 153 став 2,

154 став 1 и 163 став 1 и 2 Закона о парничном поступку првостепено решење је преиначено одлуком садржаном у четвртом ставу изреке ове пресуде, тако што су тужиоцима досуђени трошкови на име састава тужбе и пет образложених поднесака износ од по 18.000, 00 динара, за заступање на пет одржаних рочишта износ од по 21.000,00 динара, за приступ на једно неодржано рочиште износ од 12.000, 00 динара, за приступ вештачењу износ од 18.000,00 динара, а који трошкови су сходно Тарифном броју 17 Адвокатске тарифе увећани за по 50% због заступања више странака, за трошкове вештачења износ од 30.000,00 динара и судске таксе на тужбу и пресуду у износу од по 57.274,00 динара, што укупно износи 387.548,00 динара, одмерено по Адвокатској тарифи и Таксеној тарифи важећим на дан пресуђења, све са законском затезном каматом од извршности до исплате у смислу члана 277 став 1 и 324 став 2 Закона о облигационим односима.

Применом члана 401 тачка 3 у вези са чланом 153 став 2, 154 став, 162 и 163 став 1 и 2 Закона о парничном поступку преиначено је решење о трошковима првостепеног поступка у односу на тужену Градску општину Вождовац, а досуђени износ чине издаци тужене Градске општине Вождовац за састав одговора на тужбу у износу од 9.000,00 динара и заступања на пет одржаних рочишта у износу од по 10.500,00 динара, што укупно износи 61.500,00 динара, одмерено по Адвокатској тарифи важећој на дан пресуђења, одлуком садржаном у петом ставу изреке ове пресуде.

Имајући у виду успех тужене Градске општине Вождовац у жалбеном поступку, сходно члану 165 став 2 у вези са члановима 153, 154, 162 и 163 Закона о парничном поступку, према важећој Адвокатској тарифи, тужиоци су обавезани да истој накнаде трошкове другостепеног поступка на име састава жалбе у износу од 18.000,00 динара, са законском затезном каматом од извршности до исплате у смислу члана 277 став 1 и 324 став 2 Закона о облигационим односима одлуком садржаном у седмом ставу изреке ове пресуде.

Како издатак тужилаца настао поводом састава одговора на жалбу не представља нужни издатак у смислу члана 154 став 1 Закона о парничном поступку, то је њихов захтев за накнаду трошкова другостепеног поступка одбијен као неоснован применом члана 165 став 1 Закона о парничном поступку одлуком садржаном у осмом ставу изреке ове пресуде.

Председник већа-судија
Сања Агатоновић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић